

TIL EIERE AV LANDBRUKSEIENDOMMER I STEIGEN, HAMARØY OG TYSFJORD.

Vi ønsker å få kontakt med alle dere som har dyrka jord, enten den brukes av dere selv, leies ut eller ligger ubrukt.

Når det gjelder leiejord vet vi at ikke all jord som leies ut er leid på kontrakt, noe er leid ut på løse vilkår. Vi vil med dette prøve å få ajourført/registrert så mye som mulig av det totale arealet, både ledig areal og evt. behov for mere leiejord. Vi ber dere derfor fylle ut og sende inn vedlagte skjema. Vi vil i neste omgang prøve å få til en form for jordbank - en oversikt over tilgjengelig dyrka areal i kommunene. På den måten håper vi å få mere areal i drift og en bedre arrondering for den enkelte på det areal som høstes.

Vedlagte skjema vil også bli lagt ut på kommunenes hjemmesider og kan der sendes inn elektronisk/eller det kan sendes pr. brev til Steigen kommune ved landbrukskontoret. Denne oversikten vil bli oppdatert fortløpende etter hvert som vi får inn korrigerende/nye opplysninger om leieforhold.

Litt om driveplikt på jordbruksareal.

1. juli 2009 trådte det i kraft endringer i jordlova som får betydning for eiers drift av jorda. Dersom eiendommen har slikt areal, er det driveplikt på den, uansett hvor stort arealet er. Driveplikten varer gjennom hele eiertiden, fra du blir eier og til du overdrar eiendommen til noen andre. Jordbruksareal er fulldyrka jord, overflatedyrka jord og innmarksbeite.

Eieren kan velge å oppfylle driveplikten ved å leie ut jorda. Jorda må leies bort som tilleggsjord til en annen landbrukseiendom i minst 10 år av gangen. Avtalen om bortleie må være skriftlig og er uoppsigelig fra eiers side. I tillegg må den føre til driftsmessige gode løsninger.

Når avtalen er inngått, skal kommunen ha en kopi. Dette gjelder for alt areal på over 5 dekar.

Fylkesmannen i Nordland har laget en leieavtale som skal brukes. Denne kan fås ved henvendelse til kommunen. Selv om avtalen er uoppsigelig fra eiers side, kan eier heve avtalen dersom leier misligholder avtalen. Leieprisen bør være i samsvar med tilstand og avkastningsevne på jorda.

Det er viktig at tilstanden på jorda, veiene og gjerdene er gjennomgått sammen før avtalen inngås. Hvis det er behov for ny oppgrøfting, kan det være aktuelt å inngå en lengre avtale på 15-20 år. En avtale over 10 år må imidlertid konsesjonsbehandles. Det er her leietaker som øker konsesjon. Ved søknad om grøftetilskudd godtas en leieavtale på minimum 10 år. Et grøfteanlegg skal vare i minst 20 til 25 år med normalt vedlikehold, og de samlede kostnadene med å legge nye rør blir fort store. Hvis det er leietaker som skal stå for all grøftingen for egen regning, bør leieavtalen være 20 år for at investeringen skal kunne forsvares. Riktig areal på eiendom og enkelte skifter finner en på Gårdskart på internett. www.skogoglandskap.no

Litt om fritak fra driveplikten

Jordloven § 8 a fastsetter regler om adgang til å søke fritak, helt eller delvis, fra driveplikt. Bestemmelsen er begrunnet ut fra at eieren ikke alltid er i stand til eller ønsker å drive jordbruksarealet selv eller leie det ut. Årsaker som kan gi grunn for søknad om fritak er at jordbruksarealet ikke gir grunnlag for lønnsom drift eller at det ikke lar seg gjøre å få leid bort arealet. Eventuelt at det bare lar seg gjøre å leie bort arealet for en kortere periode enn 10 år.

Ved avgjørelse av søknad om fritak skal det legges vekt på følgende momenter:

- Hvor viktig det er å holde jordbruksarealet i hevd
- Brukstørrelsen
- Avkastningsevnen på arealet
- Om det i området der eiendommen ligger er bruk for jordbruksarealer som tilleggsjord
- Søkerens livssituasjon

Litt om brudd på driveplikten

Dersom jordbruksareal ikke blir drevet, kan kommunen etter jordloven § 8 tredje ledd gi pålegg om å leie bort jord for en periode av inntil 10 år, at jorda skal plantes til med skog eller at det skal gjennomføres tiltak av hensyn til kulturlandskapet. Dersom pålegget ikke etterkommes kan kommunen, på vegne av grunneier, bestemme at det skal inngås avtale om bortleie av hele eller deler av eiendommen for inntil 10 år.

Videre kan fylkesmannen etter jordloven § 20 pålegge tvangsgebyr dersom bestemmelsene i § 8 ikke overholdes. Slike pålegg er et alternativ eller supplement til pålegg om utleie.

Litt om gjerdehold mot utmarka

Det er i dag færre beitedyr i utmarka generelt enn tidligere. Det oppfattes som et stort problem for mange når dyr kommer på innmark og inn i hager. Ofte er dette dyr som har kommet gjennom utmarksgjerde et sted. Dette er også et problem for de som sender dyra sine på utmarksbeite. Dyra kjenner ikke grensene og vil vandre over større områder når det ikke er andre dyr der lenger.

Prosjekt Sau i Nord-Salten har engasjert seg i denne problematikken og arrangerte et åpent møte med dette tema høsten 2013. Det ble et stort oppmøte, og viste at dette er noe som mange er opptatt av. Klare, enhetlige svar på problemene er vanskelig å få, men gjerdeholdet mot utmarka er en fellesskapsløsning, hvor hver enkelt grunneier har fått ansvar for sin strekning. De aller fleste landbrukseiendommene har derfor en forpliktelse i forhold til gjerde. Disse kommer fram i avtaler, bla. jordskifte og egne gjerdeskjønn. Dette er en forpliktelse som dagens eier må vite av, og forholde seg til.

Salten Jordskifterett i Bodø kan hjelpe deg med å finne ut om det finnes avtaler/plikter for din eiendom. En oppfordring fra kommunen er at alle setter seg inn i hvilke gjerdeforpliktelser de har på sin eiendom. Hvis man selv har problemer med å sette gjerdene i god nok stand, blir et alternativ å leie inn hjelp til dette.

Det er misforstått at en kan slutte å holde utmarksgjerde når det ikke lenger er dyr på egen eiendom. Det vil i så fall gå ut over alle de andre i fellesskapet. Gjeldende plikt må oppfylles før noe nytt er vedtatt. En grunneier som mener at eiendommen nå ikke har nytte av gjerdet lenger, må først få dette avklart gjennom å kreve skjønn hos jordskifteretten.

Litt om gårdskart

Det har vært gjennomført en prosess med å oppdatere jordbruksarealet på alle eiendommene. Kommunene har gjennom de tidligere utsendte gårdskartene fått tilbakemelding på feil i grenser og markslag. Når det gjelder markslag, er typen "innmarksbeite" det som er vanskeligst å vurdere. Det skal være nok innslag av beitbart gras og det må heller ikke være for mange trær før det må karakteriseres som skog. Gårdskartene skal nå være rettet opp der det er grunnlag for det.

De nye dataene i gårdskartet gjør at jordregisteret blir oppdatert med nye arealtall. De legges til grunn når det søkes om produksjonstilskudd i jordbruket.

Oppdaterte gårdskart finnes nå bl.a. på internett. www.skogoglandskap.no. Endringer som eier vil ha oppdatert, meldes skriftlig til kommunen og inntegnet på kart. Kommunen er pålagt å oppdatere kartene, og meldingen fra grunneier er viktig for dokumentasjonen når kommunen foretar endringer.

Litt om annet

Statens landbruksforvaltning, www.slf.dep.no, er et viktig nettsted på internett for å skaffe seg oppdatert informasjon som berører landbrukseiendommer og landbruksdrift. Der finnes også forskjellige skjema/søknadsskjema.

Vi vil til slutt omskrive Leirfjord kommune sitt motto i deres landbruksplan:

Kjærligheten til mennesket og naturen

gir grobunn for positiv verdiskapning i landbruket i Steigen, Hamarøy og Tysfjord, et landbruk vi alle er stolte av !"

Alle eiere av landbrukseiendom bør derfor være ambassadører for, og medvirke til at vi skal ha et aktivt landbruk i Nord-Salten i framtida.

Et drivhus kan være firkanta og stå midt på plenen. Det kan også være sjølvbygd og stå inntil en sørvendt fjellvegg.

Med hilsen

Prosjekt Sau i Nord-Salten

Geir Solli, prosjektleder

Landbruksforvaltninga i Nord-Salten

Berit Staurbakk, jordbrukssjef